

MUSTAFA GÖKMEN'İN ANISINA...

Mustafa Gökmen'in adını sadece sinema tarihi ile ilgilenenler bilir... Kitaplarına rastlamak pek mümkün değildir zira 1991 yılında İstanbul Kitaplığı'ndan yayınlanan *Eski İstanbul Sinemaları* kitabının dışındaki çalışmalarını yayınevi bulamadığı için hep fotokopi yoluyla çoğaltıp eşe dosta dağıtırdı. Mustafa Bey'le ilk kez uzun yıllar boyunca müdavimi olduğum İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nın süreli yayınlar bölümünde karşılaştım. İlerlemiş yaşına rağmen her gün kütüphaneye geliyordu. Araştırma yapanlar bilirler, kütüphanelerde istediğiniz yayının gelmesini beklerken epey bol olan boş zamanlarınızı diğer araştırmacılarla yarenlik yaparak geçirmeye çalışır, birbirinize araştırma konularınızı sorarsınız. Mustafa Bey de böyle dostluk kurduğum araştırmacılardan biriydi. Kendisi ne Osmanlıca ne de yabancı dil bilmediği halde sinemayla ilgili bir haber yakalamak için hem Arap harfli, hem de yabancı dildeki gazete ve dergileri sürekli okur dururdu. Bir gün dayanamayıp kendisine "Mustafa Bey lisanını bilmediğiniz halde bu gazetelerde sinema ile ilgili haberleri nasıl yakalıyorsunuz ?" diye sormuştum. Kendisi bana aradığı kişi ve veya sinema salonlarının isimlerini ezberlediğini ve yabancı dildeki gazetelerde bunları gözleriyle tarayıp yakaladığını anlatmıştı. Bu cevap ona olan hayranlığımı daha da arttırmıştı. Atatürk Kitaplığı Süreli Yayınlar bölümü çalışanları onu pek sevmezler, aksi tabiatlı olmasından şikâyet ederlerdi. Mustafa Bey'in maddi imkânları son derece kısıtlıydı. Buna rağmen kısıtlı imkânlarını araştırmaya tahsis ederdi. Geçtiğimiz yıllarda İstanbul Büyükşehir Belediyesi hizmetlerinden dolayı onu bir plaketle taltif etmiş, bana da bunu büyük bir sevinçle Atatürk Kitaplığı'nda anlatmıştı. Son senelerinde, yanılmıyorsa, düşüp kolunu kırdığından kütüphanelere gidemiyordu. Son çalışmalarından bir tanesi İstanbul'da yayınlanan gazetelerin ilk sayıları ile ilgiliydi. Benden Türk Yahudi basını konusunda yardım istemişti. Elden geldiğince kendini bazı kişilere yönlendirmiştım. Aşkenaz kökenli sinemacı Jean Weinberg ile araştırması için de kendisini Aşkenaz Cemaati'ne yönlendirmiş, burada yakın ilgi görmesinden dolayı son derece memnun kalmıştı. Weinberg'le ilgili çalışmasını bitirdikten sonra bütün araştırmacıların uğrak noktası olan Hanefi Kayan'da bunu fotokopi yoluyla çoğaltmış benim için bir kopyayı da Hanefi'ye bırakmıştı. Yahudi cemaatinin resmi yayın organı *Şalom* gazetesine de birkaç nüsha bırakmak istemiş ancak güvenlik duvarını aşamadığından kimseyle görüşememişti. Bu tecrübesinden sonra bana telefon edip acı acı yakınmış, ben de onu bir birkaç sözle teselli etmeye

çalışmışım.. Mustafa Bey benim Türkiye Yahudileri konusunda araştırma yaptığımı bildiğinden İsrail-Filistin Özerk Yönetimi arasında ciddi bir olay meydana geldiğinde hep bana telefon eder, İsrail'e olan sempatisini dile getirir, bu arada Arap ülkeleri konusunda da çok sert ve olumsuz görüşlerini sıralar dururdu. İsrail-Filistin ihtilafında olaylar bitmek bilmediği için de böylece kendisiyle sık sık telefonda görüşme imkânı olurdu. Bir on gün kadar önce 1900'lü yıllarda İstanbul'daki Yahudi asıllı sinema salonu işletmecileri konusunda yüksek lisans tezi yapan İsraili bir öğrencinin suallerine cevap vermek için kendisine telefon ettim. Telefonu cevap vermiyordu. Hiç ama hiçbir şekilde aklıma kötü bir şey gelmedi zira Mustafa Bey benim için bitmez tükenmez enerjisi ve azmiyle "hiç ölmeyecek insanlar" kategorisinde yer alıyordu. Bu sonuçsuz telefondan birkaç gün sonra Simurg Kitabevi'nde *Antrakt* dergisinin Haziran sayısına göz attığımda Burçak Evren'in onun hakkında çok güzel ama bir o kadar hüznü yazısını okuduğumda telefonuma neden cevap alamadığımı anladım: Mustafa Bey sessiz sedasız vefat etmişti. İlerlemiş yaşına rağmen araştırdığı konuya sevdası ve araştırma azmi ile bütün araştırmacıların kendilerine örnek almaları gereken Mustafa Gökmen de bu dünyadan sessiz bir şekilde gelip geçti. Onu tanıyabilen az sayıda kişilerden biriyim ama çok hüznüyüm.. Onunla keşke daha çok konuşabilseydim... Allah rahmet eylesin.